

Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022. - 2038.

PROJEKTS

Pasūtītājs:

Valmieras novada pašvaldība

Reģistrācijas Nr. 90000043403

Lāčplēša iela 2, Valmiera, Valmieras novads, LV- 4201

Izstrādātājs:

SIA "Grupa93"

Reģistrācijas Nr. 50103129191

Krišjāņa Barona iela 3-4, Rīga, LV-1050

info@g93.lv

www.g93.lv

Valmiera, 2021

Saturs

Ievads	3
1. Valmieras novada portrets	4
2. Sasaiste ar citiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem	6
3. Stratēģiskā daļa	7
3.1. Virsmērķis	7
3.2. Vīzija	7
3.3. Stratēģiskie mērķi	9
3.4. Ilgtermiņa prioritātes	10
3.5. Vidēja termiņa prioritātes	12
3.6. Sagaidāmie rādītāji	13
3.7. Ekonomiskā specializācija	14
4. Telpiskās attīstības perspektīva	16
4.1. Telpiskās attīstības funkcionālās telpas un elementi	16
4.2. Apdzīvojuma un attīstības centru struktūra	19
4.3. Dabas teritoriju telpiskā struktūra	21
4.4. Galvenie transporta un inženiertehniskās infrastruktūras koridori ...	23
4.5. Prioritāri attīstāmās teritorijas	25
4.6. Vadlīnijas vienota Valmieras novada zīmola izveidei .. Error! Bookmark not defined.	

levads

Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022. - 2038. gadam (turpmāk - Stratēģija) ir ilgtermiņa pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka tam pakārtotos plānošanas dokumentus - attīstības programmu, teritorijas plānojumu, tematiskos plānojumus, lokālpānojumus un detālpānojumus.

Stratēģija integrē Valmieras pilsētas, Rūjienas, Mazsalacas, Naukšēnu, Burtnieku, Kocēnu, Beverīnas un Strenču bijušo novadu stratēģiskos uzstādījumus, kā arī risina izaicinājumus darboties vienoti jaunajā Valmieras novadā un izvirza stratēģiskos mērķus aktuālajā Latvijas un Eiropas plānošanas kontekstā.

Stratēģija sastāv no divām daļām - stratēģiskās daļas un telpiskās attīstības perspektīvas. Stratēģiskajā daļā ietverts Valmieras novada pašvaldības ilgtermiņa attīstības redzējums (vīzija), stratēģiskie mērķi, ilgtermiņa prioritātes. Telpiskās attīstības perspektīva nosaka vadlīnijas - pamatprincipus teritoriju plānošanai un attīstībai.¹

Stratēģijas izstrāde ir uzsākta 2021.gada janvārī vienlaikus ar Valmieras novada attīstības programmu 2022. - 2028. gadam². Abiem plānošanas dokumentiem ir piemērots stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.³

Stratēģijas izstrādi vadīja Valmieras novada pašvaldības izveidota Vadības grupa, Izstrādes laikā tika vairākkārtīgi organizētas tematisku darba grupu sanāksmes. Notika iedzīvotāju aptauja (piedalījās 1237 iedzīvotāji). Stratēģijas izstrādei tika piesaistīts pilsētplānošanas uzņēmums SIA "Grupa93".

1. Valmieras novada portrets

Valmieras novads atrodas Latvijas ziemeļaustrumu daļā un robežojas ar Igauniju.

Valmieras novada kopplatība ir 294 122 ha jeb 2 941 km² jeb 4,6 % no Latvijas.

2021.gada sākumā Valmieras novadā dzīvo 51 048 iedzīvotāji, tostarp 23 046 iedzīvotāji (45%) Valmieras pilsētā.

Administratīvais centrs ir Valmiera. Novada pārvaldes iedalījuma jeb pašvaldību apvienību centri ir Brenguļos, Burtniekos, Kocēnos, Mazsalacā, Naukšēnos, Rūjienā un Strenčos.

Apdzīvojuma struktūra: viena no 10 Latvijas valstspilsētām Valmiera, pilsētas Rūjiena, Mazsalaca, Seda, Strenči, 53 ciemi 26 pagastos, pēc iedzīvotāju skaita lielākie ciemi - Valmiermuiža, Kocēni, Zilaiskalns, Naukšēni, Rencēni, Matīši, Burtnieki, Rubene, Dikļi, Vaidava.

Ģeogrāfiskais novietojums: Vidzemes plānošanas reģionā, Latvijas ziemeļaustrumu daļā. Novada centra Valmieras pilsētas attālums līdz galvaspilsētai - 107 km.

Izglītības pakalpojumi: pirmsskolas izglītību nodrošina 24 izglītības iestādes kopumā 31 struktūrvienībā. Pamatizglītību nodrošina 21 izglītības iestāde 23 struktūrvienībās (vienā iestādē un vienā struktūrvienībā - tikai līdz 4. klasei, divās iestādēs - līdz 6. klasei), vispārējo vidējo izglītību nodrošina deviņas izglītības iestādes, profesionālo izglītību divas iestādes, augstāko izglītību - Valmieras augstskola, Juridiskās koledžas filiāle un Grāmatvedības un finanšu koledžas filiāle.

Kultūras pakalpojumi: Nozīmīgākais kultūras piedāvājums Valmieras novadā ir Valmierā, kur darbojas Valmieras drāmas teātris, Valmieras kultūras centrs, koncertzāle "Valmiera", Valmieras muzejs. Kultūras centri un bibliotēkas darbojas arī novada pilsētās un gandrīz katra pagasta centrā. Novadā darbojas arī Naukšēnu cilvēkmuzejs, Mazsalacas novada muzejs, Rūjienas novada izstāžu zāle, Zilākalna kultūrvēstures un apmeklētāju centrs "ZTornis", Neikenkalna dabas koncertzāle Dikļos, tūrisma informācijas centri.

Sporta pakalpojumi: Sporta aktivitātes koncentrējas Valmierā, kur atrodas Vidzemes olimpiskais centrs, Valmieras peldbaseins, Māra Štromberga BMX trase "Valmiera", Jāņa Daliņa stadions un vieglatlētikas manēža, Valmieras bērnu sporta skola, Bertānu Valmieras basketbola skola. Sporta aktivitātes norisinās arī pie novada izglītības iestādēm, Rūjienas novada sporta skolā, Kocēnu sporta skolā, sporta centrā "Baiļi" u.c. vietās, ko piedāvā gan pašvaldība, gan privātie uzņēmēji.

Veselības aprūpe: Novadā darbojas 42 ģimenes ārstu prakses (18 Valmierā) un 17 ārstu prakses, kurās var saņemt valsts apmaksātus pakalpojumus. Valmieras pilsētā ir IV līmeņa ārstniecības iestāde "Vidzemes slimnīca", ambulatoro pakalpojumu sniedzējs SIA "Valmieras veselības centrs", E. Gulbja laboratorijas un Centrālās laboratorijas filiāle. Novadā ir SIA "Mazsalacas slimnīca" un VSIA "Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca". Novadā darbojas 27 aptiekas.

Transporta infrastruktūra: Novadu šķērso valsts galvenais autoceļš A3 (E264) (Inčukalns - Valmiera - Igaunijas robeža (Valka)), vairāki valsts reģionālie ceļi, tai skaitā P16 (Valmiera - Matīši - Mazsalaca), P17 (Valmiera - Rūjiena - Igaunijas robeža (Unguriņi)), P18 (Valmiera - Smiltene), P20 (Valmiera - Cēsis - Drabeši). Valmieras novadu šķērso dīzeļvilcienu līnija Rīga - Valga, novadā atrodas divas dzelzceļa stacijas - Valmiera un Strenči.

Tehniskā infrastruktūra: Novadu šķērso maģistrālais **gāzesvads** Tallina-Vireši, 330kV elektropārvades līnijas starp Latviju un Igauniju: Valmiera - Tartu un Valmiera - Tsirgulina un piecas 110 kV elektropārvades līnijas, kas Valmieru savieno ar Rūjieni, Aloi, Valku, Smilteni un Ieriķiem.

Uzņēmējdarbība: Valmieras novada lielākie uzņēmumi pārsvarā izvietojusies Valmieras pilsētā un tās tuvākajā apkārtnē (Kocēnu un Valmiermuižas tuvumā). Kopējais ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits Valmierā - 2031, novadā 2019. - 4430 (2019.g.). Atsevišķi lieli uzņēmumi novadā atrodas arī Rūjienas un Strenču, Sedas tuvumā. Lielākie pēc apgrozījuma uzņēmumi ir lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvā sabiedrība "Vaks", mežsaimniecības un kokapstrādes SIA "Dižozols" un būvniecības uzņēmums SIA "Aimasa". Valmieras novadā ir daudz inovatīvu un jaunu uzņēmumu - digitāla aģentūra "Wunder", degvielas uzglabāšanas cisternu ražotājs "Valtanks", metāla degvielas kannu ražotne "Valpro", stikla šķiedras ražotājs "Valmiera glass", siltuma, gāzes un skaņas mīkstās izolācijas ražotājs "Padtex Insulation", stiklaplasta rezervuāru, cauruļvadu u.tml. izstrādājumu ražotājs "Valmiera-Andren" u.c., kā arī plaši atpazīstamie eksporta uzņēmumi "Valmieras piens", Valmiermuižas alus darītava, koka mēbeļu ražotājs "BYKO-LAT", Rūjienas saldējums un citi.

Fiziski ģeogrāfiskais raksturojums: Lielākā daļa atrodas Ziemeļvidzemes zemienē Burtnieku, Sedas un Trikātas līdzenumos. Pauguraines ir ziemeļu daļā - Sakalas augstienes Ērgemes paugurainē, neliela daļa rietumos atrodas Idumejas augstienē Augstrozes paugurvalnī. Vieni no plašākajiem purvu masīviem ir novada austrumu daļā.

Zemes izmantošana: Pusi no novada teritorijas 2021. gadā aizņem mežu platības (50%). Lauksaimniecībā izmantojamās zemes aizņem 34%, ūdens objektu zemes - 5%. purvi - 4%, apbūves zemes ar ēkām - 2%, apbūves zemes ar transporta infrastruktūru - 2%, pārējie 3% ir krūmāji un cita izmantošana.

Nozīmīgākie (atpazīstamākie) dabas un kultūrvēstures objekti: Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, Gaujas nacionālais parks, aizsargājamais ainavu apvidus "Ziemeļgauja", dabas parks "Salacas ieleja", dabas liegums "Sedas purvs", dabas liegums "Ziemeļu purvi", dabas liegums "Augstroze", dabas liegums "Rūjas paliene", Burtnieka ezers, Zilaiskalns, Rietekļa kadiķis, Sietiņezis, Valmieras Sv. Sīmaņa baznīca, Burtnieku luterāņu baznīca, Matīšu luterāņu baznīca, Trikātas pilsdrupas, Dikļu muiža, Valtenberģu muiža, Naukšēnu muiža, Rūjienas Sv. Bērtuļa luterāņu baznīca, Kaņepju dižozols u.c.

Teritorijas attīstības indekss (TAI): Valmieras TAI starp valstpilsētām - viens no augstākajiem (4.vieta), bijušajiem novadiem ar lielām teritoriālajām atšķirībām - **Beverīnas, Kocēnu, Burtnieku un Naukšēnu novads ir ar augstāku TAI nekā vidēji valstī, savukārt Mazsalacas, Rūjienas un Strenču novadā - zem vidējā valstī.**

Atpazīstamība: Gauja, Burtnieka ezers, Skaņākalna dabas parks un Salaca, Seda un Sedas purvs, Sietiņezis, Rūjienas saldējums, Valmiermuižas alus, Zilaiskalns, Valmieras teātra festivāls, Valmieras pilsētas svētki, Valmieras piens, Valmieras stikla šķiedra.

2. Sasaiste ar citiem teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem

Valmieras novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2038. gadam stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes, kā arī telpiskās attīstības perspektīva ir noteikta saskaņā ar spēkā esošo Latvijas Republikas normatīvo aktu prasībām, augstāka līmeņa attīstības plānošanas dokumentiem un izvērtējot sadarbības iespējas ar kaimiņu pašvaldībām (detalizētāku aprakstu skatīt Valmieras novada Esošās situācijas raksturojumā).

Nacionālā līmeņa hierarhija	Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030; Nozaru politikas plānošanas dokumenti.
Reģions	Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030
Vietējās pašvaldības	Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.-2035.gadam; Siguldas novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2021.-2045.gadam; Limbažu novada Ilgtermiņa attīstības stratēģija 2022.-2046.gadam; Valkas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013.-2037.gadam; Smiltenes novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija.
Iepriekšējās vietējās pašvaldības stratēģisko uzstādījumu pēctecības nodrošināšanai	Valmieras pilsētas, Rūjienas novada, Strenču novada, Beverīnas novada, Burtnieku novada, Kocēnu novada, Mazsalacas novada un Naukšēnu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas.

3. Stratēģiskā daļa

3.1. Virsmērķis

Virsmērķis - iedzīvotāju labklājība

3.2. Vīzija

Valmiera ir Baltijas mēroga ekonomiskās attīstības, zināšanu un sabiedriskās dzīves centrs. Valmieras valstspilsēta kā nacionālās nozīmes attīstības centrs Vidzemē mijiedarbojas Vidzemes pilsētu trīsstūrī (Valmiera - Cēsis - Smiltene).

Valmiera tiecas kļūt par mikro-lielpilsētas paraugmodeli - pašvaldību, kas ietver industriālu vidi un lauku teritorijas un spēj veiksmīgi risināt līdzās pastāvošos izaicinājumus dažādās sabiedrības dzīves dimensijās.

Valmieras jaudu papildina novada mazpilsētas - Rūjiena, Mazsalaca, Seda, Strenči ar vietējām ražotnēm, pakalpojumiem un salīdzinoši rāmāku dzīves vidi.

Valmieras piepilsēta - Valmiermuiža, Kocēni, Kauguri, Brenguļi ir aktīvās atbalsta teritorijas ar Valmierai līdzvērtīgiem zaļiem ražošanas centriem, mūsdienīgu mājokļu piedāvājumu un atpūtu dabā.

Savukārt Zilaiskalns, Nauksēni, Rencēni, Matīši, Burtnieki, Rubene, Dikļi, Vaidava un citi mazāki ciemi nes Vidzemes novada kultūras vērtības un lauku saimniekošanas tradīcijas.

2027. gadā iegūtais Eiropas kultūras galvaspilsētas tituls ir sekmējais Valmieras kultūras potenciāla pilnīgāku izmantošanu, iesaistot dažādās aktivitātēs vietējos cilvēkus un novada viesus.

Dabas teritoriju daudzveidība - Gauja, Salaca, Burtnieks, mitrāji, ūdeņu un lauku ainavas - veido ekosistēmu pakalpojumu pamatu, sniedzot iespēju aktīvās atpūtas un tūrisma attīstībai, veselīgam un videi draudzīgam dzīvesveidam.

Modernā sporta un aktīvās atpūtas infrastruktūra ir sekmējusi Valmieras kā liela mēroga sporta notikumu vietas izaugsmi, nodrošinot arī atbalstu plašām fizisko aktivitāšu iespējām ikdienā visā Valmieras novadā.

Pašvaldības pakalpojumu efektīva vadība attīstās, pateicoties sadarbībai ar IT uzņēmumiem un Vidzemes augstskolu, ļaujot Valmierai kļūt par IT kompetences centru. Digitalizācijas procesu ieviešana uzlabo pašvaldības darbības efektivitāti, caurspīdīgumu un pakalpojumu pieejamību.

Novada izglītības sistēma atbalsta cilvēkresursu sagatavošanu aprites ekonomikas prioritārajās nozarēs, piedāvā konkurētspējīgu visu līmeņu izglītības pakalpojumu un pastāvīgas mācīšanās iespējas visu vecumu cilvēkiem.

Valmieras novada pašvaldības klimata pielāgošanās stratēģija ir balstīta inovatīvu, zemu oglekļa emisiju risinājumu ieviešanā transporta, mājokļu,

ražošanas un pakalpojumu jomā, lai iekļautos piektās paaudzes industrializācijas procesos un veidotu drošu un veselu vidi saviem iedzīvotājiem.

Valmieru ar Rīgu savieno ātra četru joslu automaģistrāle un elektrovilcienu satiksme. Attīstīts ceļu tīkls veicina novada ekonomisko izaugsmi un ekonomiskās saites ar kaimiņu novadiem (Ziemeļu stīga kopīgi ar Limbažu novadu, Cēsu ceļš, Valkas virziens) un ar Igauniju. Ar Tartu ir atjaunoti pasažieru pārvadājumi pa dzelzceļu.

Attīstās droša un efektīva autoceļu, dzelzceļa, velo un transportmijas infrastruktūra, tādējādi veicinot daudzveidu mobilitāti un virzoties uz klimatneitrālu ekonomiku.

Valmieras novadu raksturo augsts ienākumu līmenis, pakāpeniski pieaug iedzīvotāju skaits.

Valmieras novads partnerībā ar vietējiem iedzīvotājiem, uzņēmumiem, reģionālajām valsts iestāžu struktūrām piedalās starptautiskajās iniciatīvās un pārrobežu projektos, lai nestu Valmieras novada vārdu pasaulē un veicinātu novada eksportspēju.

2040. gadā Latvijā un Ziemeļeiropā Valmieras novadu pazīst kā izcilas uzņēmējdarbības un ģimenei draudzīgāko pašvaldību Baltijā. Valmieras novada cilvēki ņem spēku no dzimtās zemes, ir izglītoti, strādīgi un pašapzinīgi, lepojas ar savu pilsētu, novadu un valsti.

3.3. Stratēģiskie mērķi

SM1 Personības izaugsme (sociālais aspekts)	SM2 Uzņēmējdarbības attīstība (ekonomiskais aspekts)	SM3 Funkcionāla, estētiska un zaļa pilsētu un ciemu vide (pilsētvides aspekts)	SM4 Pilsētu un lauku sinerģija (teritoriālais aspekts)
---	--	--	--

3.4. SM1 Personības izaugsme

Stratēģiskā mērķa “Personības izaugsme” īstenošana ilgtermiņā nodrošinās, ka Valmieras novada sabiedrība ir izglītota, aktīva, saliedēta, radoša, pašapzinīga, vesela, atbildīga un iekļaujoša. Ģimene ir galvenā vērtība, ar kuras palīdzību nodrošina cieņpilnu attieksmi pret visu paaudžu iedzīvotāju vajadzībām un tamdēļ sociālo, izglītības, mājokļu un citu pašvaldības pakalpojumu pieejamība prioritāri ir vērsta uz indivīdu skatot viņu ģimenē ietverošā kontekstā.

3.5. SM2 Uzņēmējdarbības attīstība

Stratēģiskā mērķa “Uzņēmējdarbības attīstība” īstenošana ilgtermiņā nodrošinās darba vietas, investīciju piesaisti Valmieras novadam, kvalificētus speciālistus, augstu produktivitāti, saudzīgas un ilgtspējīgas pieejas dabas resursu izmantošanā, atkārtotu resursu izmantošanu, uzņēmumu un zemnieku saimniecību eksportspēju.

3.6. SM3 Funkcionāla, estētiska un zaļa pilsētu un ciemu vide

Stratēģiskā mērķa “Funkcionāla, estētiska un zaļa pilsētu un ciemu vide” īstenošana ilgtermiņā nodrošinās drošu un veselu dzīves vidi pilsētās un ciemos ar pieejamu un energoefektīvu mājokli, daudz parkiem un izmantojamām ūdensmalām, ar modernu un atjaunojamos resursos balstītu inženierapgādi.

3.7. SM4 Pilsētu un lauku sinerģija

Stratēģiskā mērķa “Pilsētu un lauku sinerģija” īstenošana ilgtermiņā nodrošinās ciešu sasaisti starp ekonomikas dzinēj spēku Valmieru un pārējo novadu, kā arī novada nozīmes centru saites ar apkārtējām teritorijām - nodrošinās labu transportu, sakarus un novada teritoriālo pārvaldību.

3.8. Ilgtermiņa prioritātes

<p>IP1 Iedzīvotāju izglītību, veselību, līdzdalību un radošumu veicinoša pakalpojumu vide</p>	<p>IP2 Investīciju piesaisti un ekonomisko izaugsmi veicinoša vide, nacionāli un starptautiski konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstība</p>	<p>IP3 Inovātīva, videi draudzīga un līdzsvarota pilsētu un ciemu vide</p>	<p>IP4 Baltijas ekonomiskās attīstības centrs Vidzemē un spēcīgi lauki</p>
---	---	--	--

3.9. IP1 Iedzīvotāju izglītību, veselību, līdzdalību un radošumu veicinoša pakalpojumu vide

Ilgtermiņa prioritātes rezultātā tiks nodrošināta stratēģiskā mērķa “Personības izaugsme” sasniegšana. Prioritāte vērsta uz to, lai Valmieras novadā tiktu uzlaboti valsts un pašvaldības pakalpojumi, veicinot konkurētspējīgu visu līmeņu izglītību, kultūru, sportu, atpūtu, mājokli, uz personas **neatkarību** vērstu sociālo pakalpojumu, **iedzīvotāju nodarbinātību, radošumu un aktīvu līdzdalību sabiedriskajā dzīvē.**

3.10. IP2 Investīciju piesaisti un ekonomisko izaugsmi veicinoša vide, nacionāli un starptautiski konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstība

Ilgtermiņa prioritātes rezultātā tiks nodrošināta stratēģiskā mērķa “Uzņēmējdarbības attīstība” sasniegšana. Prioritāte vērsta uz to, lai stiprinātu finanšu, uzņēmumu, profesionālās izglītības, pētniecības un pašvaldības administratīvo kapacitāti, veicinātu aprītes ekonomisko nozaru klasteru veidošanas un starptautisko sadarbību ar mērķi stiprināt Valmieras kā Baltijas ekonomiskās attīstības centra lomu un attīstīt zaļās industrijas un lauku ražošanu.

3.11. IP3 Inovātīva, videi draudzīga un līdzsvarota pilsētu un ciemu vide

Ilgtermiņa prioritātes rezultātā tiks nodrošināta stratēģiskā mērķa “Funkcionāla, estētiska un zaļa pilsētu un ciemu vide” sasniegšana. Prioritātes ietvaros Valmieras novada pašvaldība, sekojot Latvijas nacionālajam enerģētikas un klimata plānam 2021-2030.gadam, kā arī Eiropas Pilsētu mēru pakta iniciatīvai, veidos pilsētvidi apdzīvotajās vietās, izmantojot inovatīvus, mūsdienīgus, energoresursus taupošus risinājumus, virzīsies uz zema oglekļa risinājumiem mājokļa un privātā un publiskā sektora ēku būvniecībā, transporta organizēšanā un inženierapgādē, tostarp veidos zaļu un pret klimata pārmaiņu riskiem aizsargātu drošu vidi.

3.12. IP4 Baltijas ekonomiskās attīstības centrs Vidzemē un spēcīgi lauki

Ilgtermiņa prioritātes rezultātā tiks nodrošināta stratēģiskā mērķa (SM4) "Pilsētu un lauku sinerģija" sasniegšana. Prioritāte vērsta uz to, lai Valmieru iekļautu Eiropas transporta tīklā (TEN-T) un vienotā Ziemeļeiropas un Baltijas transporta, informatīvajā un tirdzniecības telpā.

Prioritāte ir vērsta uz to, lai mobilitāte starptautiskā, valsts vai novada mērogā ir ar zemām **transporta radītajām emisijām, ko nodrošina gan ilgtspējīgu un videi draudzīgu pārvietošanās transportlīdzekļu** izmantošana, gan transportmijas infrastruktūra un **ilgtspējīgu un videi draudzīgu transportlīdzekļu** atbalsta infrastruktūra (elektrouzlāde, 5G tīkls uz autoceļiem), kā arī lai daļēji aizvietotu nepieciešamību pēc mobilitātes, nodrošinot attālināta darba un pakalpojumu saņemšanu.

3.13. Vidēja termiņa prioritātes

VP1 Publisko pakalpojumu pieejamība	VP2 Aprites ekonomikas un digitālās sabiedrības veicināšana	VP3 Apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras attīstība	VP4 Novada līdzsvarotas attīstības pārvaldība un transporta savienojumi
--	--	--	--

3.14.VP1 Publisko pakalpojumu pieejamība

Ilgtermiņa prioritātes (IP1) "Iedzīvotāju izglītību, veselību, līdzdalību un radošumu veicinoša pakalpojumu vide" sasniegšanai vidējā termiņā ir izvirzīta prioritāte (VP1) "Publisko pakalpojumu pieejamība", kura ir vērsta uz valsts un pašvaldību pakalpojumu pārvaldības pārkārtošanu to efektīvai sniegšanai jaunizveidotajā Valmieras novadā, stiprinot sadarbību starp pakalpojumu sniedzējiem un uzsākot pārvaldības digitālo transformāciju. Vidējā termiņa prioritātes "Publisko pakalpojumu pieejamība" ieviešanu lielā mērā sekmēs Valmieras kultūras galvaspilsētas statuss.

3.15.VP2 Aprites ekonomikas un digitālās sabiedrības veicināšana

Ilgtermiņa prioritātes (IP2) "Investīciju piesaisti un ekonomisko izaugsmi veicinoša vide, nacionāli un starptautiski konkurētspējīgas uzņēmējdarbības attīstība" sasniegšanai vidējā termiņā ir izvirzīta prioritāte (VP2) "Aprites ekonomikas un digitālās sabiedrības veicināšana", kura ir vērsta uz infrastruktūras attīstību uzņēmējdarbības attīstībai aprites ekonomikas jomā un uzņēmumu un nodarbināto iedzīvotāju saimnieciskās darbības atvieglošanu paaugstinot pašvaldības pakalpojumu elektronizācijas līmeni, kā arī Valmieras viedās stratēģijas ieviešanu, kļūstot par mākslīgā intelekta testēšanas vidi.

3.16.VP3 Apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras attīstība

Ilgtermiņa prioritātes (IP3) "Inovātīva, videi draudzīga un līdzsvarota pilsētu un ciemu vide" sasniegšanai vidējā termiņā ir izvirzīta prioritāte (VP3) "Apdzīvoto vietu publiskās infrastruktūras attīstība", kura ir vērsta uz esošā dzīvojamā fonda un publiskā sektora ēku atjaunošanu, paaugstinot ēku un inženierapgādes sistēmu energoefektivitāti, vides aizsardzību, dzīves vides kvalitātes uzlabošanu, iekārtojot publiskās dabas teritorijas, iesaistoties īpaši aizsargājamo dabas vērtību un kultūras vērtību aizsardzībā.

3.17.VP4 Novada līdzsvarotas attīstības pārvaldība un transporta savienojumi

Ilgtermiņa prioritātes (IP4) "Baltijas ekonomiskās attīstības centrs Vidzemē un spēcīgi lauki" sasniegšanai vidējā termiņā ir izvirzīta prioritāte "Novada līdzsvarotas attīstības pārvaldība un transporta savienojumi", kura ir vērsta uz valsts un pašvaldības transporta un sakaru tīkla sakārtošanu iedzīvotāju un uzņēmumu vajadzībām jaunizveidotajā Valmieras novadā, gājēju un velosipēdu infrastruktūras attīstību un transportmijas punktu attīstību mobilitātes daudzveidošanai.

3.18. Sagaidāmie rādītāji

Rādītājs	Bāzes vērtība 2021	Vērtība 2028	Vērtība 2038	Datu avots
Iedzīvotāju skaits	51 048	Pozitīvi ietekmēti samazinājuma tempi	Stabilizējas (ne zemāk par 50 000)	Centrālā statistika pārvalde
Iedzīvotāju skaits Valmierā	23 046	23 500	24 000	Centrālā statistika pārvalde
Iedzīvotāju dabiskais pieaugums	-247	Palēninās samazinājuma tempi	Stabilizējas un pieaug (+100)	Centrālā statistika pārvalde
Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits tirgus sektorā	4430	4430	4430	Centrālā statistika pārvalde
Nevalstiskās organizācijas	353	Palielinās	Palielinās	Centrālā statistika pārvalde
<i>Piesaistīto investīciju apjoms</i>				<i>Pašvaldība</i>
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita) (vidējais % rādītājs gadā)	Valmiera 4,4% Novads 6%	5%	5%	Nodarbinātības valsts aģentūra
<i>Iedzīvotāju apmierinātība ar pašvaldības pakalpojumiem</i>			<i>Palielinās</i>	<i>Iedzīvotāju aptauja</i>
Vēlētāju aktivitāte pašvaldību vēlēšanās, %	15710 (38%)	40%	45%	Centrālā vēlēšanu komisija

3.19. Ekonomiskā specializācija

Valmieras novada ekonomisko specializāciju un funkcionālās ietekmes zonas (reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā) nosaka tā atrašanās Vidzemē ar Igaunijas robežu ziemeļos, Ziemeļvidzemes biosfēras rezervātā, novadu šķērsojošajiem nacionālajiem transporta koridoriem, labu inženiertehnisko un sociālo infrastruktūru, Valmieras, novada pilsētu un lauku teritoriju ekonomiku un dominējošām nozares.

Atbilstoši "Latvija 2030" Valmieras novads ir dabas aizsardzības, ainavu un kultūrvēsturisko teritoriju telpa ar Valmieru centrā, kas ir nacionālas nozīmes attīstības centrs un pārējo Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenais balsts.

Valmieras novadā ir dabas, cilvēku un institucionālie resursi, lai Valmierai esot virzītājspēkam, novads turpinātu attīstīties par eksportspējīgu, inovatīvu ražotņu un uzņēmumu mājvietu

Novads veido jaunu integrētu ekonomisko profilu no novada sastāvā esošajām teritoriālajām vienībām (pašvaldības apvienībām):

Starptautiskā līmenī Valmieras novads ir:

Valmiera - Baltijas mēroga ekonomikas, izglītības, IKT, kultūras un sporta centrs,
Eiropā un pasaulē aizsargājamas dabas vērtības (Ziemeļvidzemes biosfēras rezervāts, Gaujas nacionālais parks, aizsargājamais ainavu apvidus Ziemeļgauja),
Konkurētspējīga ražošana, iekļaujoties ekonomikas ķēdēs,
Valmieras novada kultūras devums pasaulei (mākslinieks Gustavs Klucis, ...)
Transporta savienojumi un starptautiskie pasažieru un kravu pārvadājumi (Igaunija, Krievija)
Latvijas / Igaunijas pārrobežu sadarbības platforma

Nacionālā līmenī Valmieras novads ir:

Valmiera - nacionālas nozīmes attīstības centrs, kas nodrošina ekonomisko izaugsmi, investīciju piesaisti un uzņēmējdarbības attīstību, veicina inovācijas un sadarbību, nodrošina visu līmeņu izglītības, sporta, kultūras un radošo industriju attīstību,
Pievilcīga un zaļa dzīves vieta,
Mežsaimniecība, tradicionālā lauksaimniecība, stipras atsevišķas netradicionālās lauksaimniecības nišas (biškopība Mazsalacā, aitkopība Rūjienā) un ar mežu un lauksaimniecību saistītās ražotnes,
Latviskās kultūras identitātes glabātājs,
Dabas vērtības un Ziemeļvidzemes ainavas,
Tūrisms (kultūras tūrisms, ūdens tūrisms, lauku tūrisms, ekotūrisms, nesteidzīgais tūrisms),
Radošās industrijas.
Augsta līmeņa veselības aprūpes pakalpojumi (Vidzemes slimnīca), tostarp veselības aprūpes specializētie pakalpojumi (Strenčos)

Reģionālā un novada līmenī Valmieras novads ir:

Kvalitatīva dzīves vieta,
 Pilna spektra valsts un pašvaldības pakalpojumu nodrošinājums,
 Apstrādes rūpniecība - pārtikas ražošana, kokapstrāde u.c.,
 Amatniecība, mājražošana, bioloģiskā lauksaimniecība, mežsaimniecība,
 Zivju resursu apsaimniekošana (Burtnieku ezers),
 Kūdras resursu apsaimniekošana (Seda, Zilaiskalns),
 Dabas izglītība,
 Aktīva un izglītojoša atpūta (sports, tūrisms, kultūras un sabiedriskā dzīve),
 Valmiera - administratīvais centrs, industriālais, kultūras, sporta un izglītības centrs, lielākais vietējais tirgus, ekonomiskās attīstības virzītājs ar atbalsta centriem - novada pilsētām un ciemiem,
 Radošās industrijas (Valmieras teātris u.c.),
 Novada pilsētas un ciemi ar vietas unikālajām dabas, kultūras, kultūrvēstures iezīmēm, uzņēmumiem un saimniecībām.

Valmieras novada ekonomisko specializāciju veido aprites ekonomikas prioritārās nozares:

Stikla šķiedras un būvmateriālu ražošana
Koka un papīra izstrādājumu ražošana
Mašīnbūve un metālapstrāde
Enerģijas ražošana un materiālu pārstrāde
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi
Elektrotehnikas un elektronikas ražošana
Uzglabāšana un transports
Pārtikas produktu un dzērienu ražošana

Prioritāro nozaru attīstībai Valmieras novadā ir nepieciešamie dabas, cilvēku un uzņēmumu resursi¹:

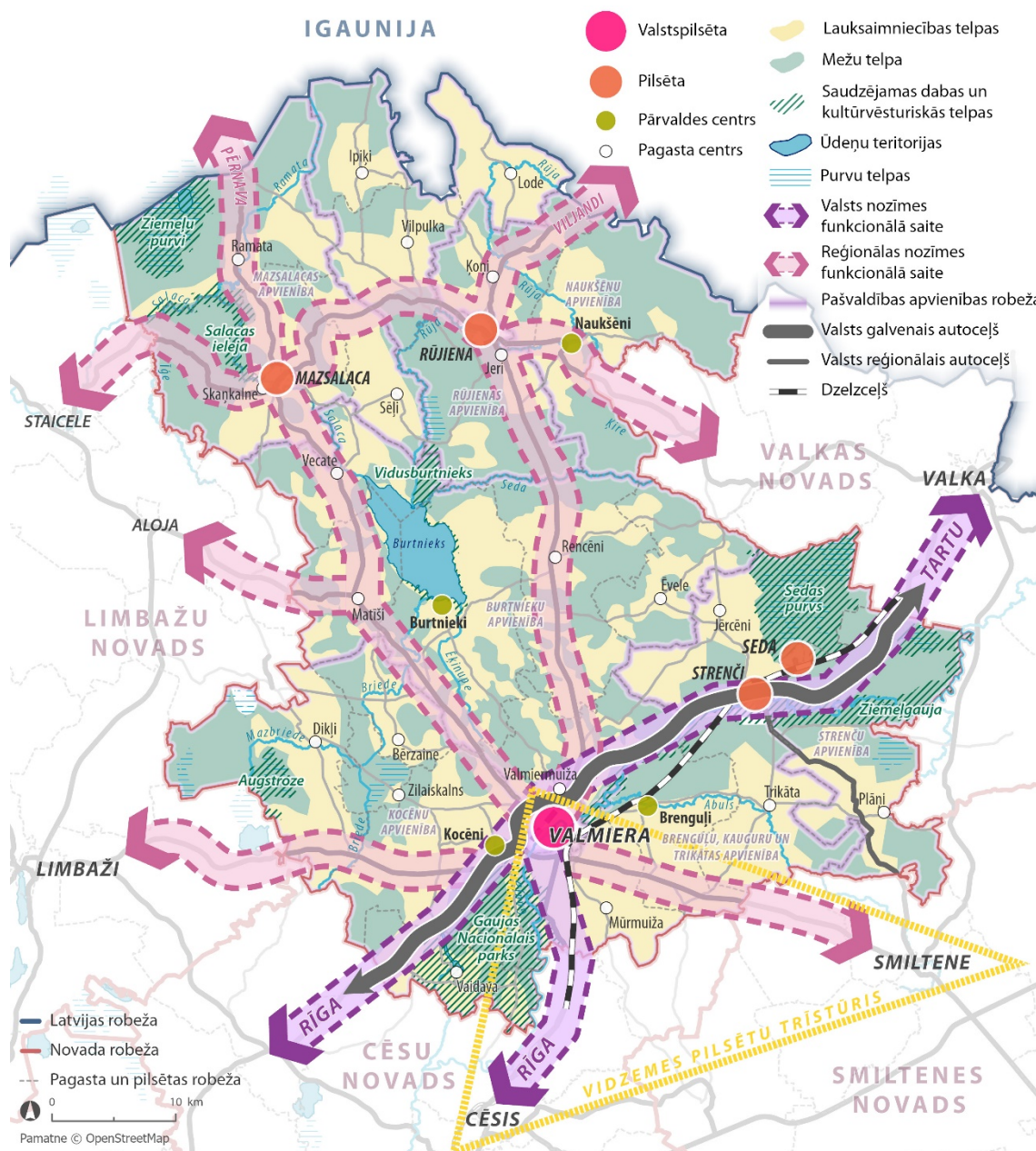
Prioritārā nozare	Valmieras novada resursi
Stikla šķiedras un būvmateriālu ražošana	stikla šķiedras produkcija, koksne, kūdra
Koka un papīra izstrādājumu ražošana	koksne un biomasas, koka izstrādājumi, kūdra
Mašīnbūve un metālapstrāde	metāla izstrādājumi, stikla šķiedra
Enerģijas ražošana un materiālu pārstrāde	ūdens, saule, atkritumi, biomasas, kūdra
Informācijas un komunikācijas pakalpojumi	Internets, cilvēkresursi, augstskola
Elektrotehnikas un elektronikas ražošana	elektronikas produkti
Uzglabāšana un transports	izejvielu un produkcijas kustība
Pārtikas produktu un dzērienu ražošana	dabas resursi, lauksaimniecības produkcija (graudi, piens), kūdra, ūdens

4. Telpiskās attīstības perspektīva

Telpiskās attīstības perspektīva grafiski attēlo Valmieras novada teritorijas vēlamo telpisko struktūru 2038. gadā. Telpiskās attīstības perspektīvu jādetalizē Valmieras novada pašvaldības hierarhiski zemākajos plānošanas dokumentos - teritorijas plānojumā, tematiskajos plānojumos, lokālplānojumos un detālplānojumos.

4.1. Telpiskās attīstības funkcionālās telpas un elementi

Attēls 1. Valmieras novada telpiskās attīstības perspektīva

Valmieras novada telpiskās attīstības perspektīvajā struktūrā ietvertās galvenās funkcionālās telpas ir:

- Lauksaimniecības telpas;
- Mežu telpas;
- Saudzējamas dabas un kultūrvēsturiskās telpas;
- Purvu telpas.

Valmieras novada telpiskās attīstības perspektīvajā struktūrā ietvertie telpiskās struktūras elementi ir:

- Apbūves, pakalpojumu un attīstības centri;
- Transporta maģistrāles (dzelzceļš, automaģistrāles);
- Funkcionālās saites;
- Upju tīkls un ezeri;
- Valmieras novada teritoriālais iedalījums (apvienību robežas).

4.2. Vadlīnijas lauksaimniecības telpu turpmākai plānošanai

- Lauksaimniecības zemes ar augstu dabīgo augsnes auglību prioritāri ir saglabājamas intensīvai lauksaimniecības attīstībai un izmantojamas kā aramzemes.
- Lauksaimniecības zemju apbūve veidojama tikai kā atbalsta infrastruktūra lauksaimnieciskai darbībai, ražošanai vai apdzīvojuma attīstībai viensētās.
- Lauksaimniecības zemēs jāplāno meliorācijas sistēmu sakārtošana.

4.3. Vadlīnijas mežu telpu turpmākai plānošanai

- Mežu zemes izmanto atbilstoši meža apsaimniekošanu regulējošiem normatīvajiem aktiem un teritorijas plānojumā paredzot prasības meža aizsardzībai pret nevajadzīgu sadrumstalošanu un apbūvi.
- Meža zemju transformēšana citos izmantošanas veidos plānojama tikai kā atbalsta infrastruktūra mežsaimnieciskai darbībai un atpūtas infrastruktūrai, lai samazinātu tūristu radīto slodzi uz meža telpu.

4.4. Vadlīnijas saudzējamo dabas un kultūrvēsturisko telpu turpmākai plānošanai

- Saudzējamās dabas un kultūrvēsturiskās telpas izmanto saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāniem, tostarp tajās plānojot tūrisma infrastruktūru.

4.5. Vadlīnijas purvu telpu plānošanai

- Paredz purvu teritoriju aizsardzību saskaņā ar īpaši aizsargājamo dabas teritoriju dabas aizsardzības plāniem.
- Izstrādātajos kūdras purvos plāno atjaunošanas pasākumus.

4.6. Vadlīnijas ūdeņu teritoriju plānošanai

- Ūdensobjektiem izstrādā apsaimniekošanas plānus, lai atbilstoši ūdensobjekta izmantošanas mērķiem, attīstītu zivsaimniecību, ūdens tūrisma vai citu publisku ūdens izmantošanu.
- Jāplāno ūdeņu teritoriju pieejamība, īpaši pilsētās un ciemos paredzot peldvietas un atpūtas vietas pie ūdens, infrastruktūru gājēju kustības organizēšanai un pakalpojumu izvietošanai, lai atdzīvīnātu ūdensmalas.

- Jānodrošina nacionālā līmenī paredzētie pasākumi aizsardzībai pret plūdiem.

4.7. Vadlīnijas funkcionālo saišu stiprināšanai

- Prioritāri jāattīsta tie ceļi, sabiedriskais transports, veloinfrastruktūra, kas kalpo kā novada iekšējās un ārējās funkcionālās saites.

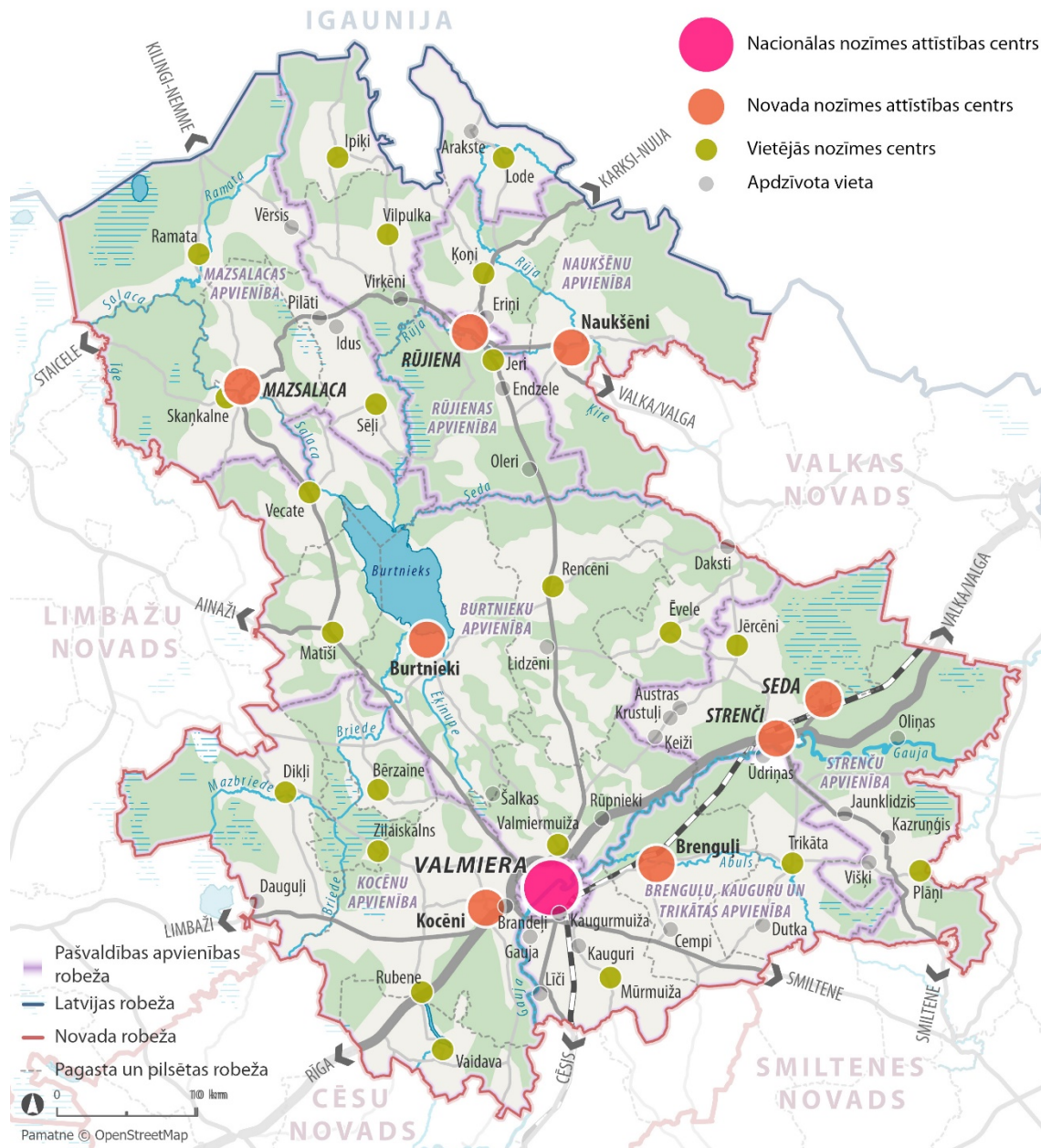
4.8. Vadlīnijas Valmieras novada teritoriālajai pārvaldībai

- Papildus Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likuma noteiktajam iedalījumam pilsētās un pagastos Valmieras novada teritoriālajā pārvaldībā paredz apvienības, kurās saglabājas iepriekšējais pašvaldību administratīvais dalījums, kas ļauj pakāpeniskāk pāriet uz jauno Valmieras novada teritorijas mērogu.
- Apvienību centri atbalsta novada centru administratīvo funkciju veikšanā.

4.9. Apdzīvojuma un attīstības centru struktūra

Apdzīvojuma un attīstības centru struktūra ietver Valmieras novada apdzīvotās vietas un to lomu¹ pašvaldības administratīvo funkciju un publisko pakalpojumu nodrošināšanā.

Attēls 2. Valmieras novada apdzīvojuma struktūra un attīstības centri

4.10. Vadlīnijas pakalpojumu plānošanai un attīstībai

Valsts un pašvaldību pakalpojumu plānošanā jāvadās pēc attīstības centru līmeņiem:

- Nacionālas nozīmes attīstības centrs (1) - Valmiera. Valmierā ir pieejami pilna klāsta daudzveidīgi, tostarp specializēti publiskie pakalpojumi, sabiedriskā transporta mezgls un novada administratīvais centrs.

- Novada nozīmes attīstības centri (8) - Rūjiena, Mazsalaca, Seda, Strenči, Kocēni, Burtnieki, Naukšēni, Brenguļi. Novada nozīmes attīstības centros jāattīsta vismaz pamata pakalpojumi izglītības, kultūras, sporta, veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu jomā, sabiedriskā transporta pārvadājumi un pašvaldības administratīvās struktūrvienības.
- Vietējās nozīmes centri (22) - Bērzaine, Dikļi, Ēvele, Ipiķi, Jērcēni, Jeri, Ķoni, Lode, Matīši, Mūrmuiža, Plāņi, Ramata, Rencēni, Sēļi, Skaņkalne, Trikāta, Vaidava, Valmiermuiža, Vecate, Vilpulka, Zilaiskalns, Rubene. Vietējās nozīmes centros ir jāattīsta tādi publiskie pakalpojumi, kurus jānodrošina dzīves vietas tuvumā, vismaz pirmsskolas izglītība, kā arī iespēja saņemt pakalpojumus tuvākajā apdzīvotajā vietā, nodrošinot sabiedrisko transportu.
- Apdzīvotās vietas (28) - Arakste, Austras, Brandeļi, Cempi, Daksti, Dauguļi, Dutka, Endzele, Eriņi, Gauja, Idus, Jaunklīdzis, Kauguri, Kaugurmuiža, Kazruņģis, Krustuļi, Ķeiži, Līdzēni, Līči, Oleri, Oliņas, Pilāti, Rūpnieki, Šalkas, Ūdriņas, Vērsis, Virķēni, Višķi. Pārējās apdzīvotās vietās un lauku teritorijās jā saglabā esošie pakalpojumi, ja to nodrošināšana ir būtiska valsts vai pašvaldības funkciju veikšanai, kā arī jānodrošina lauku mobilitātes saņemšanai pakalpojumu centros.

4.11. Vadlīnijas dzīvojamās apbūves un pakalpojumu plānošanai un attīstībai

- Jaunas dzīvojamās apbūves teritorijas jāattīsta vietu tuvumā, kur ir vai tiek plānots lielākais darba vietu skaits.
- Dzīvojamās apbūves teritorijas jāattīsta kompleksi ar tehnisko infrastruktūru, veicinot centralizētu ūdensapgādi, siltumapgādi un centralizētu sadzīves notekūdeņu savākšanu un attīrīšanu, un kompleksi ar publiskajām dabas teritorijām kvalitatīvai dzīves videi un iedzīvotāju fiziskajām aktivitātēm.

4.12. Dabas teritoriju telpiskā struktūra

Dabas teritoriju telpiskā struktūra ietver dabas telpas, kā arī ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās telpas

Attēls 3. Valmieras novada dabas teritoriju telpiskā struktūra

4.13. Vadlīnijas dabas teritoriju izmantošanai

- Jāpiedalās īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanā, lai sasniegtu bioloģiskās daudzveidības, īpaši aizsargājamo sugu un biotopu un ainavu aizsardzības mērķus. Sadarbībā ar Dabas aizsardzības pārvaldi teritoriju apsaimniekošanā jāveicina nevalstiskā un privātā sektora un vietējo iedzīvotāju iniciatīvu grupu iesaistīšanos.
- Lauksaimniecības un mežu zemes jāizmanto atbilstoši ilgtspējīgiem

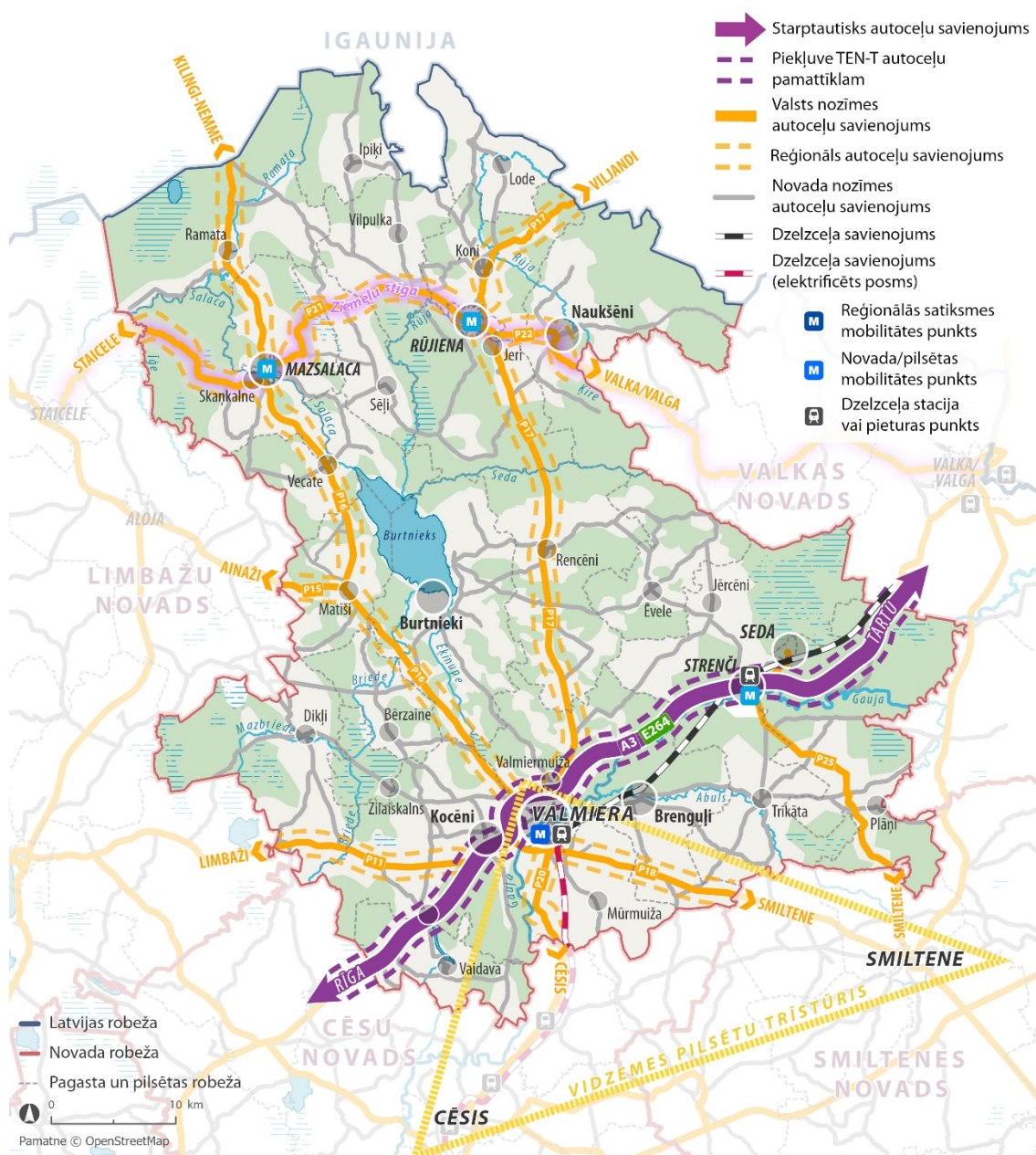
apsaimniekošanas veidiem, nesamazinot vērtīgo augšņu platības un mežu platības un tostarp veicinot invazīvo augu un dzīvnieku sugu (latvāņu, zeltslotiņu un Spānijas kailgliemežu) apkarošanu.

- Jāattīsta zaļā un zilā infrastruktūra apdzīvotajās vietās.
- Jāizstrādā vienots Valmieras novada dabas tūrisma taku tīkls, ietverot zaļā dzelzceļu maršrutus, NATURA2000 taku tīklu un Eiro Velo maršrutus.
- Jāattīsta ūdensceļi un pie tiem esošie tūrisma, kultūras un apskates objekti un laivotāju infrastruktūra.
- Jāiekārto publiskās peldvietas ar atbilstošu infrastruktūru un ūdens kvalitātes uzraudzību un drošības pasākumiem.

4.14. Galvenie transporta un inženiertehniskās infrastruktūras koridori

Transporta struktūra ietver starptautiskus, nacionālus un reģionālus transporta koridorus, kuriem ir būtiska Valmieras novada funkcionālo saišu loma, tostarp attīstāmo reģionālo transporta koridoru “Ziemeļu stīga” un reģionāli nozīmīgos autoceļus uz Cēsīm un Smiltēni, kā arī galveno tehnisko infrastruktūru.

Attēls 4. Valmieras novada transporta struktūra

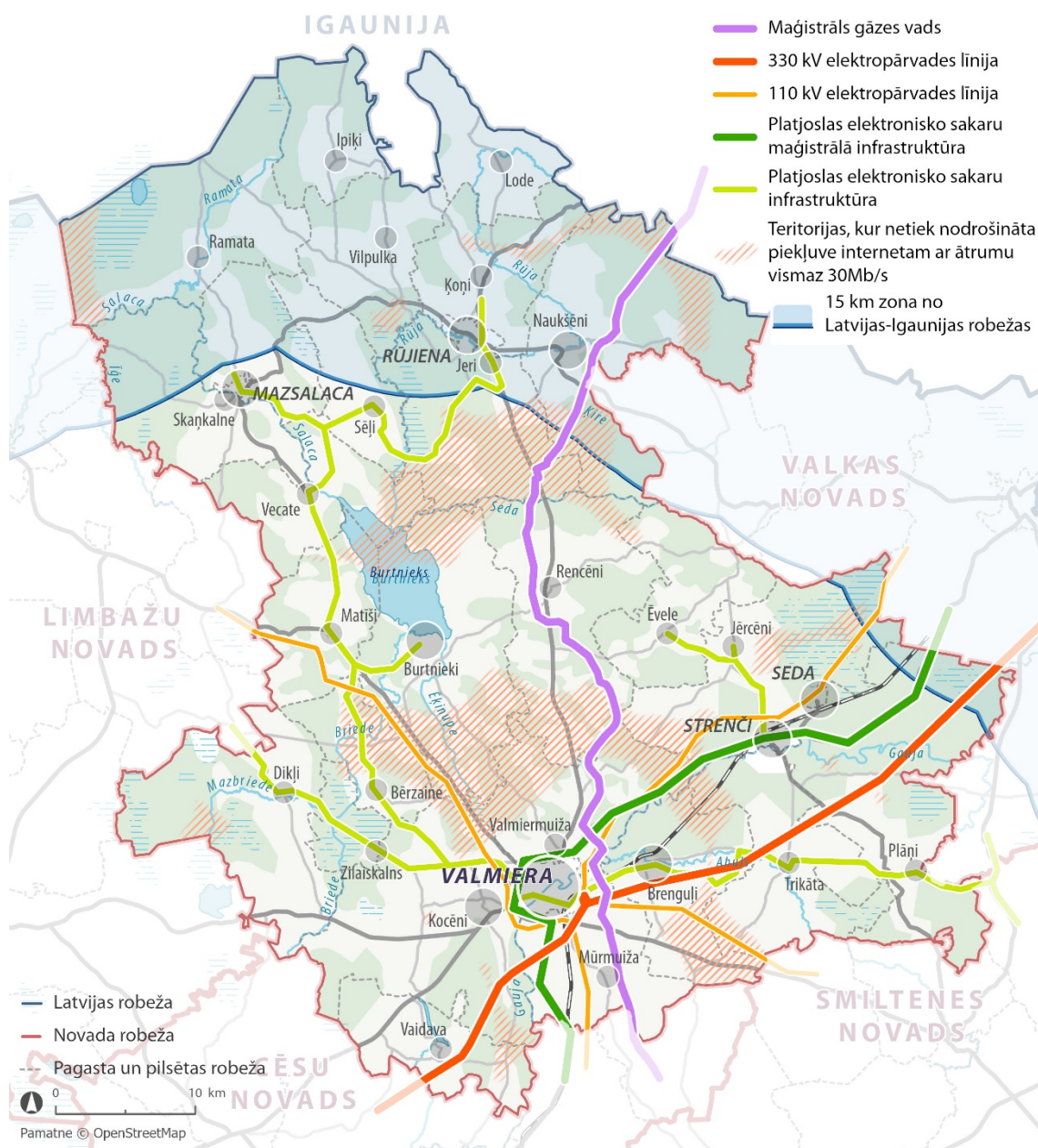

4.15. Vadlīnijas transporta un tehniskās infrastruktūras plānošanai un attīstībai

- Jāsamazina brauciena ilgums sabiedriskajā transportā starp Rīgu un Valmieru, attīstot automaģistrāli un turpinot Rīga-Valga līnijas elektrifikāciju ar mērķi ilgtermiņā izbūvēt elektrificētu dzelzceļa līniju arī posmā Cēsis - Valmiera.

- Jāattīsta reģionāli nozīmīgo transporta koridoru “Ziemeļu stīga”, kā arī savienojumus ar pilsētām kaimiņu novados - Valku, Cēsīm, Smilteni, Staiceli, Aloju.
- Starp Valmieru un novada pilsētām un pašvaldību apvienību centriem jāuzlabo ceļu tīkla kvalitāte un jānodrošina sabiedriskais transports.
- Transporta mijas punktos un pie sabiedriskā transporta pieturām lielākajās apdzīvotajās vietās jāveido stāvlaukumi un jāveicina sabiedriskā transporta, tostarp dzelzceļa izmantošana.
- Jāveicina daudzveidīgi pārvietošanās veidi un mikromobilitātes infrastruktūra:
 - gājēju un velosipēdu infrastruktūra ap Valmieru vismaz 10 km attālumā,
 - gājēju un velosipēdu infrastruktūra ap novada pilsētām un lielākajām (vismaz 1000 iedz.) apdzīvotajām vietām vismaz 3 km attālumā.
- Novada lauku teritorijās jāattīsta lauku mobilitātes pakalpojumi.

Attēls 5. Valmieras novada tehniskā infrastruktūra

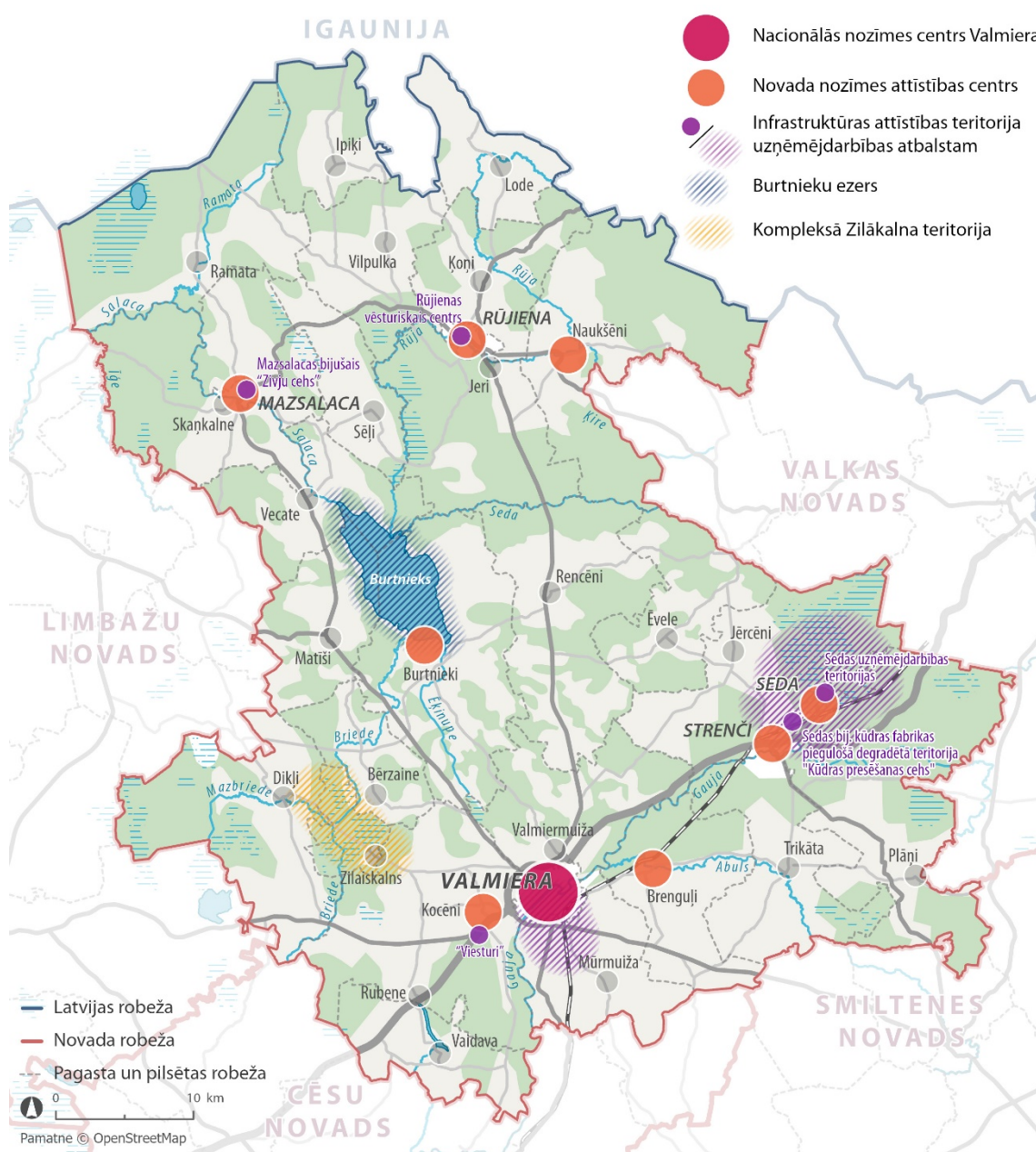

- Sadarbībā ar valsti jāattīsta elektronisko sakaru infrastruktūra, tostarp lai visās mājāsaimniecībās būtu nodrošināta piekļuve internetam ar ātrumu vismaz 100Mbps.

4.16. Prioritāri attīstāmās teritorijas

Lai īstenoti Valmieras novada ilgtermiņa prioritātes, pašvaldība prioritāri attīstīs teritorijas, kas sniedz vislielāko atdevi darba vietu radīšanā, uzņēmējdarbības vides nodrošināšanā un pievilcīga mājokļa un pakalpojumu vides nodrošināšanā iedzīvotājiem.

Attēls 6. Valmieras novada pašvaldības prioritāri attīstāmās teritorijas

Valmieras novada pašvaldības prioritāri attīstāmās teritorijas ir:

- Valmieras pilsēta, īpaši centrs;
- Novada līmeņa attīstības centri - novada pilsētas un teritoriālie pagastu apvienību centri;
- Nacionāli nozīmīgās industriālās attīstības teritorijas Valmieras novadā:
 - Valmieras dienvidu daļā pie dzelzceļa, Kauguru pagastā un pie autoceļa A3 Kocēnu pagastā, kā arī:
 - Kocēnu pagasta "Viesturos";
 - Mazsalacas bijušajā "Zivju cehā";
 - Rūjienas vēsturiskajā centrā;
 - Sedas uzņēmējdarbības teritorijās Zaļajā ielā 2A;
 - Jērcēnu pagastā Sedas bijušās kūdras fabrikas piegulošajā degradētajā teritorijā "Kūdras presēšanas cehs";
 - Burtnieku ezers (ezera apsaimniekošana, kultūras pieminekļu un dabas vērtību saglabāšana, tūrisma attīstība)
 - Kompleksā Sedas un Zilākalna teritorija (kūdras izstrāde, tūrisma attīstība, dabas aizsardzība)